

HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 4995

Tarih : 18.04.2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1986 – 1989 yılları arasında Irak Kürdistan Bölgesi’nde yaşayan Kürtlere karşı başlatılan Enfal Harekatı’nda toplu infaz, kimyasal silah kullanımı, diri diri gömme başta olmak üzere şiddetin her türlü biçiminin kullanılması sonucunda en az 182 bin kişi katledilmiştir. Irak’ta Saddam Hüseyin diktatörlüğünde gerçekleşen katliamın TBMM tarafından “Kürt Soykırımı” olarak tanınmasına ilişkin Kanun Teklifim gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Gülcan KAÇMAZ SAYYİĞİT**Van Milletvekili**

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Dışişleri
Esas Komisyon	İçişleri
Tarih: 16-4-2024	Esas No: 2/2106

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LIGI
16 Nisan 2024
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
16 Nisan 2024
No: 1460321

GEREKÇE

Dünyanın farklı köşelerinde insanlığın hafızasına kazınan birçok katliam yaşanmıştır. Irak'ta yaşayan Kürtlere yönelik sistematik katliamlar da bunların başında gelmektedir. Çünkü 1986 – 1989 yıllarında Baas rejiminin Irak Kürdistan Bölgesi'ne yönelik saldırılarıyla birçok insan katledilmiştir. Enfal Harekatı adı verilen katliam neticesinde binlerce köy yakılıp yıkılmış; kadın, erkek, çocuk, genç ve yaşlı demeden herkes hedef alınmıştır. İnsanların diri diri gömülmesi, toplu şekilde infaz edilmesi ve kimyasal silahların kullanılmasıyla birlikte en az 182 bin Kürt'ün yaşamını yitirdiği belirtilmektedir.

Yine Enfal Harekatı'nda camii, hastane, kilise ve okullar da olmak üzere en az 4 bin 500 köy yakılıp yıkılırken 1 milyonu aşkın insan zorla yerinden edilmiştir. Kürdistan Bölgesi'ne yönelik en büyük saldırı ise 16 Mart 1988 yılında Halepçe'ye yönelik kimyasal silah saldırısıdır. Halepçe'de kimyasal silahlarla toplu bir şekilde 5 binden fazla sivil katledilmiş ve 10 binden fazla kişi ise yaralanmıştır. Halepçe'ye atılan kimyasal maddelerden dolayı bugüne kadar 43 bin 753 kişinin öldüğü, 61 bin 200 kişinin de sakat kaldığı raporlarda yer almıştır.

Kürt yerleşim yerlerinde sivil yaşamın tümünden yok edilerek insansızlaştırmasını esas alan katliamlar, insanlık dışı şartları barındıran toplama kampları ve işkence ile tecavüzler düşünüldüğünde apaçık bir soykırım örneği ortaya çıkmaktadır. Kürtlerin karşı karşıya kaldığı bu katliam, Birleşmiş Milletler (BM) Soykırımın Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi ile Uluslararası Ceza Mahkemesinin Roma Statüsü'nün yaptığı soykırım tanımıyla da bağdaşmaktadır. Halihazırda Enfal'ın bir parçası olan Halepçe Katliamı, 1 Mart 2010 yılında Irak Yüksek Ceza Mahkemesi tarafından "Soykırım" olarak tanınmıştır.

Yine Irak Parlamentosu ve Irak Kürdistan Bölgesi Parlamentosu da Halepçe katliamını soykırım olarak kabul etmiştir. Aynı şekilde 13 Nisan 2017'de de Irak Parlamentosu Enfal Katliamı ile ilgili resmi özür yayınlayarak benzer katliamların bir daha yaşanmaması için, katliamda yaşanan insanlık suçlarını ders kitaplarına eklemiştir. Bunun tanında çeşitli dünya ülkeleri de katliama bigane kalmazken Britanya, İsveç ve Norveç parlamentoları da bunu "Kürt Soykırımı" olarak kayıt altına almışlardır.

Bugün de dünyanın farklı ülkelerinde yaşayan Kürtler, her yıl 14 Nisan'da katliamın kurbanlarını çeşitli etkinliklerle anmaktadırlar. Federe Kürdistan'da katledilenlerin naaşlarını arama çalışmaları bugün de devam etmektedir. Katliamın kurbanlarının Türkiye'de yaşayan Kürtlerle akrabalığı düşünüldüğünde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin buna kayıtsız kalması anlaşılabilir bir durumdur. Oysaki farklı coğrafyalarda yaşayan Kürtlerle sağlıklı ilişkilerin en önemli sınaması zor zamanlarda gerçekleşmektedir. Bu anlamda Enfal Soykırımı'na ilişkin tutum, Federe Kürdistan'la kurulan ticari ve siyasi ilişkilerde de bir samimiyet testi olmaktadır.

Irak'ta Kürt Halkına Yönelik gerçekleştirilen Enfal Katliamı'nın "Kürt Soykırımı" Olarak Tanınması Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1- Türkiye Büyük Millet Meclisi; Irak'ta Saddam Hüseyin'in iktidarda olduğu yıllarda Baas rejimi tarafından Kürtlere karşı 1986 yılından 1989 yılının sonuna kadar sürdürülen Enfal Harekatları boyunca genç – yaşlı, kadın – erkek ve çoluk çocuk demeden 182 bin Kürt'ün kimyasal silahlarla, havadan bombalamalarla, toplu infaz ve diri diri toprağa gömme gibi yöntemlerle katledildiğini ve 4 bin 500 yerleşim yerinin yakılıp yıkılarak 1 milyondan fazla kişinin yerinden edildiğini kabul edip Kürtlere karşı insansızlaştırma ve toplu sivil infazları içeren Enfal Katliamı'nı "Kürt Soykırımı" olarak tanır ve ilan eder.

MADDE 2- Bu kanun yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.